

LECTIONARIUM: VIERDE ZONDAG VAN PASEN

ZONDAG 11 MEI 2017 VAN DE C-CYCLUS

- Eerste lezing: Handelingen 2,14A.36-41
- Tweede lezing: 1 Petrus 2,20B-25
- Evangelielezing: Johannes 10,1-10
- Ingesproken lezingen: volgen later
- Commentaar: Leven in overvloed

HANDELINGEN 2,14A.36-41

Uit de Handelingen der Apostelen

Op de dag van Pinksteren trad Petrus met de elf naar voren en verhief zijn stem om het woord tot de menigte te richten: "Voor heel het huis van Israël moet onomstotelijk vaststaan, dat God die Jezus die gij gekruisigd hebt, tot Heer en Christus heeft gemaakt," Toen zij dit hoorden, waren zij diep getroffen en zeiden tot Petrus en de overige apostelen: "Wat moeten we doen, mannen, broeders?" Petrus gaf hun ten antwoord: "Bekeert u en ieder van u late zich dopen in de naam van Jezus Christus tot vergeving van uw zonden. Dan zult gij als gave de heilige Geest ontvangen. Want die belofte geldt u, uw kinderen en alle mensen, waar dan ook, zovelen de Heer onze God zal roepen." Met nog vele andere woorden legde hij getuigenis af, en hij vermaande hen: "Redt u uit dit ontaarde geslacht." Die zijn woord aannamen lieten zich dopen, zodat op die dag ongeveer drieduizend mensen zich aansloten.

1 PETRUS 2,20B-25

Uit de eerste brief van de heilige apostel Petrus

Dierbaren,

Geduldig verdragen wat gij te lijden hebt om uw goede daden, dat is het wat God behaagt. Het is ook uw roeping, want Christus heeft voor u geleden en u een voorbeeld nagelaten; gij moet in zijn voetstappen treden. Hij heeft geen zonde gedaan en in zijn mond is geen bedrog gevonden. Als Hij gescholden werd, schold Hij niet terug.

Als men Hem leed aandeed,
uitte Hij geen dreigementen.
Hij liet zijn zaak over
aan Hem die rechtvaardig oordeelt.
In zijn eigen lichaam
heeft Hij onze zonden op het kruishout gedragen,
opdat wij aan de zonden zouden afsterven
en gaan leven voor gerechtigheid.
Door zijn striemen zijt gij genezen.
Want gij waart verdwaald als schapen,
maar nu zijt ge bekeerd
tot de herder en behoeder van uw zielen.

JOHANNES 10,1-10

Uit het heilig evangelie van onze Heer Jezus Christus volgens Johannes

In die tijd zei Jezus:
“Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u:
Wie niet door de deur,
maar langs een andere weg de schaapskooi binnengaat,
hij is een dief en een rover.
Maar wie door de deur binnengaat,
is de herder van de schapen.
Hem doet de deurwachter open.
De schapen luisteren naar zijn stem;
hij roept zijn schapen bij hun naam en leidt ze naar buiten.
En als hij al zijn schapen naar buiten heeft gebracht,
trekt hij voor hen uit,
terwijl zij hem volgen, omdat zij zijn stem kennen.
Een vreemde echter zullen ze niet volgen;
integendeel, zij zullen van hem wegvluchten,
omdat ze de stem van vreemden niet kennen.”

Deze gelijkenis vertelde Jezus hun,
maar zij begrepen niet wat Hij hun wilde zeggen.
Een andere keer zei Jezus tot hen:
“Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u:
Ik ben de deur van de schapen.
Allen die voor Mij zijn gekomen, zijn dieven en rovers,
maar de schapen hebben niet naar hen geluisterd.
Ik ben de deur.
Als iemand door Mij binnengaat, zal hij worden gered;
hij zal in- en uitgaan en weide vinden.
De dief komt alleen maar om te stelen,
te slachten en te vernietigen.
Ik ben gekomen, opdat zij leven zouden bezitten,
en wel in overvloed.”

LEVEN IN OVERVLOED

De drie lezingen van de vierde paaszondag vormen, in hun onderlinge samenhang, een echte paasicoon. Drie grote bewegingen volgen elkaar in een mooi ritme op: de noodzaak van de ommekeer (eerste lezing), het navolgen van Jezus in zijn actief geweldloze leven (tweede lezing) en de belofte van redding en 'leven in overvloed' (evangelielezing).

In de eerste lezing horen we het slot van een lange redevoering van Petrus. Hij heeft voor de Joodse mensen uit Jeruzalem en Judea en uit de hele diaspora zijn grote pinkstertoespraak gehouden. Het is duidelijk dat bij Petrus de ogen voor de Schriften – die spreken over Jezus – zijn opengegaan, zoals dat ook gebeurde met de Emmaüsgangers (evangelielezing van vorige zondag). Op basis van zijn nieuwe inzichten, nodigt hij zijn gehoor uit om op goede gronden aan te nemen dat God de gekruisigde Jezus tot 'Heer en tot messias' heeft aangesteld. De Joodse toehoorders zijn diep onder de indruk van wat er op die pinksterdag is voorgevallen en van Petrus' getuigenis. Ze stellen de ontwapenende vraag: „Wat moeten we doen?” Petrus nodigt iedereen, zonder onderscheid, uit om op het appèl van god in te gaan: „Bekeer u, laat u dopen en ontvang als gave de heilige Geest. ”Het doopsel wordt het zichtbare ritueel van de ommekeer en de toewending naar Jezus als de redder van het volk. En hoewel de Jezusbeweging als klein groepje is gestart („ongeveer 120 personen”, zie Handelingen 1, 15), sluiten er zich nu zo'n drieduizend mensen aan.

De tweede lezing uit de Eerste Petrusbrief is een midrasj (een actualiserend commentaar bij een Schrifttekst) op basis van Jesaja 50, 4-9 en Jesaja 53. Ook hier geldt dus weer: Wie de Schriften kent, kent Christus. Wie tijd voor god heeft, nodig ik uit eerst rustig deze twee teksten uit het boek Jesaja te lezen en vervolgens het commentaar daarbij van de tweede lezing. Als vanzelf zal dan blijken hoe vanuit dit diepteperspectief ook het passieverhaal tot leven komt. Jezus heeft voor ons geleden, als de Rechtvaardige die geen bedrog en geen geweld pleegde, maar die alles verwachtte van zijn Vader. Onze zonden heeft Hij „op het kruishout gedragen”, opdat wij zouden genezen van alles wat ons leven krom en ongelukkig maakt. Het einde van de lezing is ontroerend: wij mogen ons toewenden naar Jezus, omdat Hij „de herder en de behoeder van onze ziel” is.

Nu het woord 'herder' is gevallen, kunnen we overstappen naar de evangelielezing. Die gaat immers over Jezus als „de goede herder van de schapen”. Het is belangrijk eerst te vermelden dat deze verzen deel uitmaken van een groter geheel, namelijk Johannes 9, 1 –10, 21. Hoofdstuk 9 gaat over de genezing van een blindgeborene en het juridische proces dat daarop volgt. Dat proces tegen de genezen man blijkt uiteindelijk een proces tegen de afwezige Jezus te zijn. De uitslag van de verhoren is dat de genezen man uit de synagoge wordt gebannen. Hij wordt 'buitengezet'. Maar Jezus zoekt hem op. Hij is weliswaar buiten geworpen, maar toch niet verloren, want hij wordt gevonden door Jezus die hem genezen had. Als een goede herder is Jezus naar hem op zoek gegaan. In een intiem tweegesprek openbaart Jezus zich aan hem als de Mensenzoon. Het is de bedoeling van de evangelist Johannes om het vervolg, dat wil zeggen de teksten over de goede Herder, te lezen tegen deze achtergrond (vergelijk met de afsluiting in 10, 21). De Joodse leiders die de genezen man hebben vervolgd en geëxcommuniceerd, zijn geen waarachtige herders gebleken. De schapen luisteren niet naar zulke herders: de genezen man komt in toenemende mate in opstand tegen zijn leiders en verwijt hun dat ze verblind zijn (!) en niet zien waar Jezus vandaan komt. „Want”, zo zegt hij, „deze Jezus moet wel van god komen, anders had Hij mij nooit de ogen kunnen openen” (9, 30-34). Jezus heeft de blindgeborene „bij zijn naam geroepen” en hem „naar buiten geleid”, ook al leidde dit ironisch genoeg tot een excommunicatie. Die excommunicatie is echter geen verbanning naar barre grond. Neen, Jezus zal al wie zich aan Hem toevertrouwt, opzoeken en naar groene weiden brengen. We hoeven dus niet bang te zijn om Jezus te volgen. De navolging zal iets van ons vragen, dat is zeker. De weg zal niet altijd makkelijk zijn. Maar als er iets van ons gevraagd wordt, zal Hij ons de kracht geven om het te volbrengen. Nog maar een paar weken geleden gaf de jezuiet Frans van der Lugt ons een indrukwekkend voorbeeld, toen hij zijn leven gaf voor de in het nauw gedreven bewoners van de stad Homs in Syrië. Het evangelie is geen mooi verhaal, maar een diepe werkelijkheid die mensen in staat stelt boven zichzelf uit te stijgen en Jezus na te volgen. Wij zijn geen dromers, maar mensen die gered worden door een Goede Herder.

